

BASIN AÇIKLAMASI

EMİN KORAMAZ:
**"KAMUDA ÇALIŞAN
MÜHENDİS, MİMAR,
ŞEHİR PLANCILARI
BÜTÇEDEN EMEĞİNİN
KARŞILIĞINI İSTİYOR!"**

KAMUDA ÇALIŞAN MÜHENDİS, MİMAR, ŞEHİR PLANCILARI BÜTÇEDEN EMEĞİNİN KARŞILIĞINI İSTİYOR!

Cumhurbaşkanlığı tarafından hazırlanan 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi, 21 Ekim 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşülmeye başlandı. TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda görüşmeleri devam eden Bütçe Teklifi, Aralık ayında TBMM Genel Kurulu'nda görüşülerek karara bağlanacak.

En geniş anlamıyla hükümetlerin sosyal sınıflara, toplumsal hak ve özgürlüklere ve demokrasiye ilişkin duruşlarının en çok somutlaştığı siyasal ve iktisadi bir belge niteliğinde olan Bütçe Kanunu, geçmiş yıllarda olduğu gibi toplumsal çıkarları gözetmeyen antidemokratik bir nitelikte hazırlanmıştır.

Bütçe hakkının eksiksiz kullanılabilmesi için, bütçe sürecinin her aşamasında (hazırlık, parlamentoya sunulması, parlamentonun izin ve onayından geçmesi ve parlamento tarafından denetlenmesi) halkın kendisinin ve örgütlü temsilcilerinin katılımının sağlanması, eleş-

tiri ve görüşlerinin alınması gerekmektedir. Ne var ki bu yıl da, önceki bütçe dönemlerine benzer bir şekilde toplumsal katılım yok sayılmış ve bütçe hakkı ihlal edilmiştir.

2022-2024 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Program'da (OVP) dolar kuru 2021'de 8,30 TL, 2022'de 9,27 TL, 2023'te 9,77 2024'te 10,27 olarak öngörülmüştü ancak büyük bir yanlışlıkla doların 19 TL'ye yaklaştığını görüyoruz. 2022 yılı dolar kuru öngörüsüne göre dolar %100 oranında ilave değer kazanmıştır. Son OVP'de ise 2022 beklentisi 9,27'den 16,62'ye yükseltildi. 2023 beklentisi 21,52, 2024 beklentisi ise 24,62'ye, 2025 yılı dolar kuru beklentisi ise 25,77 çıkarıldı.

10. Kalkınma Planı'nda 2023 için 25 bin dolar kişi başına milli gelir hedefi, 11. Kalkınma Planı'nda 12 bin 484 dolara; son OVP'de ise 10 bin 71 dolara indirildi. Yani 2013 yılında 12 bin 582 dolar olan kişi başına gelir düzeyine, 12 bin 91

dolar olarak tahmin edilen 2025'te bile ulaşamayacak.

10. Kalkınma Planı'ndaki enflasyon hedefi tek haneli idi. 11. Kalkınma Planı'nda 2019-2023 yılları için öngörülen enflasyon hedefi de %5; 2022-2024 yıllarına ilişkin son OVP'de ise %7.6 olarak öngörülmekteydi. Bugün yayınladığı veriler tartışmalı olan TÜİK'e göre bile enflasyon %85,51 seviyesine gelmiştir.

İktidar ise bu acı tabloyu "orta vadeli programımızda önceki yıllarda olduğu gibi mali disiplinden asla taviz vermedik", enflasyon için ise "faiz sebep enflasyon sonuç" diyerek açıkladı. İşte kamu çalışanları bu büyük yalanın altında kalarak ekonomik sorunlara ve enflasyona karşı yaşam mücadelesi veriyor.

Son 25 yılda kamuda çeşitli statülerde çalışan, emekliye ayrılan ve farklı ücretler alan mühendis, mimar ve şehir plancıları ekonomik ve sosyal hakları açısından oldukça ciddi bir satın alma gücü kaybına uğramışlardır. Söz konusu kamu görevlilerinin çalışırken aldıkları ücretlerin erimesinin yanı sıra emekliliklerine etki eden diğer hakları da diğer kamu görevlilerine göre oldukça düşük kalmıştır.

Diğer meslek sınıflarıyla aralarındaki eşitsizliklerin ve farklılıkların giderilmesi amacıyla kamuda çalışmış ve teknik hizmetler sınıfına dâhil mühendis, mimar ve şehir plancılarının çalışma hayatında ve emeklilik döneminde, haklarında iyileştirme yapılması için bütçe ayrılması bir zorunluluktur.

Bu kapsamda;

- Ücretli kesimlerin omuzuna yıkılan vergi yükü hafifletilmeli, bütçe gelirleri büyük oranda kar, faiz ve servetin vergilendirilmesine dayanmalıdır. Kamu çalışanları ücretlerinde yapılan gelir vergisi dilimine bağlı mağduriyet giderilmelidir.

Her yıl, Mart ayından başlayarak tüm kamu görevlilerini kapsayan vergi dilimi zulmü yaşanmaktadır. Yıl sonuna kadar tüm kamu görevlileri, pozisyonlarına göre Mart ayından itibaren %15, % 20, %27'lik vergi dilimine girmektedir. %15'lik vergi diliminden %20'lik ya da %27'lik vergi dili-

mine giren memurlar vergi dilimi değişikliğinden dolayı yeni kayıplara uğramaktadır.

Son dönemlerde yaşanan ekonomik gelişmelere bağlı olarak çalışanlarımızın alım gücü düşmektedir. Çalışanlarımızın alım gücünü ancak ücret ve vergi politikaları yoluyla yükseltmek mümkündür. Ülkemizde vergi yükünün çalışanlarımızın omuzlarına yüklendiği de açık bir gerçektir.

- Çalışma dönemlerinde ücreti oluşturan kalemlerden biri olan ek ödeme emekliliğe yansıtılmalıdır.

Aynı statüde yer aldıkları diğer meslek sınıfları ile aralarındaki eşitsizliklerin ve farklılıkların giderilmesi amacıyla kamuda çalışan ve teknik hizmetler sınıfına dahil mühendis, mimar ve şehir plancılarının 375 sayılı KHK'ye ekli (I) SAYILI CETVEL'de yer alan Uzman Tabip, Tabip ve Diş Hekimlerine sağlanan ek ödeme oranı baz alınarak, emeklilik haklarında da etkisi olan "ek ödemeler" oranlarında iyileştirme yapılması eşitsizliği ortadan kaldıracaktır.

Başmühendis, Başmimar, Mühendis, Mimar, Bölge Plancısı ve Şehir Plancılarının mali haklarında iyileştirme ancak %130 ile %150 olan Ek Ödeme oranlarının, %180 ile %200 seviyesine yükseltilmesi ve emekli keseneğine yansıtılması suretiyle mümkün olacaktır.

- Her ne kadar çalışma dönemlerinde kamu çalışanı ücretini oluşturan kalemlerden biri olsa da asıl emeklilik dönemindeki emeklilik ücretinde etkisi olan ek gösterge yeniden düzenlenmelidir.

Kamuda çalışan mühendis, mimar, şehir plancıları ile ilgili olarak TBMM de kabul edilen ve Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 7417 sayılı Kanununun 2. Maddesine göre yapılan ek gösterge düzenlemesi çalışma hayatı ve emeklilik döneminde hiç bir katkı sağlamıyor.

3600 ek göstergeye yapılan 600 puanlık artış ile yeni ek gösterge rakamı 4200 olsa da 1. derece 4. kademedeki 4200 ek gösterge ile emekli olan bir mühendis, mimar, şehir plancısı gün-

cel rakamlarla alacağı emekli maaşı artışı 135 TL civarındadır. 3000 ek göstergeye sahip bir meslek grubunda yapılan 600 puanlık artış yeni ek gösterge rakamını 3600 e çıkarmakta, bu rakamdan faydalanan meslek grubuna ait bir çalışanın emekli aylığında güncel rakamlar ile 1700 TL civarında bir artış ortaya koymaktadır. Bunun sebebi emeklilikte uygulanan ek gösterge çarpanlarıdır.

Kanun 2. maddesi (b) bendi ile ikinci fıkrasında belirlenen oranlar şöyledir:

- Ek göstergesi 8400 ve daha yüksek olanlarda %255'ine,
- Ek göstergesi 7800(dahil)-8400(hariç) arasında olanlarda %215'ine,
- Ek göstergesi 7000(dahil)-7800(hariç) arasında olanlarda %195'ine,
- Ek göstergesi 5400(dahil)-7000(hariç) arasında olanlarda %165'ine,
- Ek göstergesi 3600(dahil)-5400(hariç) arasında olanlarda %145'ine,
- Ek göstergesi 2800(dahil)-3600(hariç) arasında olanlarda %85'ine,
- Diğerlerinde %55'ine tekabül eden miktarı, emeklilik keseneğine ve kurum karşılığına tabi tutulur.

Görüldüğü üzere tüm çalışanlara verilen seyyanen 600 puanlık artış gerçekte eşitliği sağlamamakta, bir kısım çalışan için ciddi, bir kısım çalışana ise sembolik artış sağlamaktadır. 1. derecenin 4. kademesinde ek göstergesi 3000 olan bir çalışanın katsayısı %85 iken ek göstergesi 3600 olduğunda grubu değişeceğinden yeni katsayısı %145 olacaktır.

1. derecenin 4. kademesinde ek göstergesi 3600 olan bir çalışanın katsayısı %145 iken ek göstergesi 4200 ya da 5399'a kadar herhangi bir rakam olduğunda katsayısı değişmeyeceğinden yeni katsayısı %145 olarak kalacaktır. Bu durumda da bu çalışanların emekli maaşlarında çarpan grubu değişmediği için sadece ve sadece 145 TL civarında bir emeklilik farkı oluşacaktır. Yapılan bu iyileştirme sadece bir grup çalışana fayda sağlarken diğer çalışanlara haksızlık yapmıştır.

Ek gösterge oranlarının mühendis, mimar, şehir plancıları için yeniden düzenlenmesi, çarpan grubu değişen diğer çalışanlar gibi bu çalışanların da emeklilikte hak ettiklerini alabilmeleri için çarpan grubunu bir üste çıkaracak yeni ek gösterge rakamlarının belirlenmesi gereklidir. Bunun için de beklenen asgari durum 1. derecenin 4. kademesindeki mühendis, mimar, şehir plancısı için ek göstergenin 6400 olmasıdır.

Bu şekilde ancak çalışanlar arasında gerçek bir eşitlik oranı ile fayda sağlanmış, emekliliklerine katkı sağlanmış olacaktır.

Ayrıca, kamu kurum ve kuruluşlarının personel istihdam ve ücret politikalarının iyileştirilerek istihdamın artırılması, çalışan ücretlerinin gerçek enflasyon oranlarının üzerinde yükseltilmesi de günümüz ekonomik koşullarında öncelikli ele alınması gereken konulardır.

Ülke genelinde kamu çalışanı sayısının ihtiyacı karşılamadığı açıkça görülmektedir. Kamuda çalışan toplam personel içerisinde teknik hizmetler sınıfına tabi kamu çalışanı sayısı %5 düzeyindedir ve bu oran oldukça yetersizdir.

Mühendis, mimar, şehir plancılarının kamuda istihdam, atama ve güvenceli kadro konusunda ihtiyaca uygun alım talebi yaratılmalı ve buna uygun bütçe ayrılmalıdır. İstihdamın artırılması için kamunun işlerinin kamu adına görev yapan devlet memurlarınca yapılması, bu kapsamda taşeron devredilen tüm sözleşmelerin iptal edilerek bu işler için kamu istihdamının sağlanması ve ücretlerin de insanca yaşam düzeyine çıkartılması zorunluluktur.

Bu sebeplerle başta emekçiler olmak üzere halk için bütçe talebimizi yineliyoruz!

İnsan onuruna yakışır bir yaşam ve insanca yaşanacak bir ülke istiyoruz!

Emin Koramaz

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı